

สำรวจและวิเคราะห์การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดเลย

Survey and analysis the oil palm cultivation of Loei's farmers

สุขุม ขวัญยืน ปรีชา แสงโสภา อนงค์นาฏ ชมพูแก้ว

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย

บทคัดย่อ

การสำรวจและสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในแหล่งปลูกสำคัญของจังหวัดเลย ในปี 2557 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร จำนวน 100 แปลง แปลงปลูกอยู่ในเขต อำเภอเชียงคาน 40 แปลง เมือง 22 แปลง ท่าลี่ 15 แปลงและอำเภออื่นๆ เป็นปาล์มน้ำมันระยะก่อนให้ผลผลิต ร้อยละ 56 สภาพพื้นที่เป็นที่ลาด-เทภูเขา ร้อยละ 54 ที่ราบ-ลุ่มร้อยละ 36 และอื่นๆ ลักษณะดิน เป็นดินร่วนปนทรายร้อยละ 40 ดินเหนียวปนทรายร้อยละ 28 อื่นๆ ร้อยละ 32 เหตุผลในการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร เพราะเห็นว่าจะเป็นพืชใหม่ที่มีอนาคต โดยพื้นที่เดิมส่วนใหญ่ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ที่นา และเป็นที่ว่างเปล่า จำนวน 45 22 19 และ 18 แปลง ตามลำดับ มีพื้นที่ปลูกร้อยละ 5-9 ไร่ ร้อยละ 53 ที่เหลือพื้นที่มากกว่า 10 ไร่ เกษตรกรจังหวัดเลยปลูกพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตรร้อยละ 63 โดยเฉพาะสุราษฎร์ธานี 2 (56 แปลง) ลูกผสมเทเนอร่าอื่นๆ ร้อยละ 29 สำหรับการปลูกและการจัดการ พบว่าเกษตรกรปลูกตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรมากที่สุด คือ ใช้ระยะปลูก 9x9x9 เมตร ร้อยละ 54 แต่ไม่มีการระบายน้ำภายในแปลง ก่อนปลูกมีการไถเตรียมดินก่อนปลูก 1-2 ครั้ง และมีการรองกันหลุมก่อนปลูกร้อยละ 78 รองด้วยปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก 43 แปลง การจัดการสวนปาล์มน้ำมันก่อนให้ผลผลิตพบว่า เกษตรกรไม่ปลูกพืชแซม ร้อยละ 56 ไม่มีการให้น้ำปลูกโดยอาศัยน้ำฝนอย่างเดียวร้อยละ 61 มีการใส่ปุ๋ยเคมีสูตรต่างๆ เช่น 15-15-15 46-0-0 0-0-60 ร้อยละ 75 และใส่ร่วมกับปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และ ปุ๋ยชีวภาพ มีจำนวน 23 6 และ 3 แปลง การกำจัดวัชพืช พบว่า นิยมใช้เครื่องตัดหญ้ามากกว่าการใช้สารเคมี ส่วนการจัดการสวนปาล์มน้ำมันหลังให้ผลผลิตพบว่า มีการจัดการที่ใกล้เคียงกันกับแปลงปาล์มน้ำมันก่อนให้ผลผลิต แต่แตกต่างกันเรื่องการให้น้ำ โดยระยะให้ผลผลิตนี้เกษตรกรเริ่มมีการให้น้ำในฤดูแล้งเพิ่มขึ้น จำนวน 32 แปลง การใส่ปุ๋ยเคมี พบว่ามีแปลงที่ใส่ตามคำแนะนำน้อยมากเพียง 3 แปลง ส่วนแปลงอื่นๆ ใส่ปุ๋ยเคมีที่หลากหลายกันในเกษตรกรแต่ละราย เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 13,900 บาท โดยเป็นค่าระบบน้ำ 5,000 บาท ค่าเตรียมพื้นที่ 2,000 บาท ค่าปุ๋ย 2,000 บาท เป็นต้น ผลผลิตทะลายปาล์มสูงสุดไร่ละ 3 ตัน ส่วนราคาที่เกษตรกรเคยขายได้สูงสุดกิโลกรัมละ 4.6 บาท สำหรับปัญหาในการผลิตที่พบมากที่สุดคือปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เรื่องโรคและแมลง และการขาดธาตุอาหาร

คำนำ

ปาล์มน้ำมันถือว่าเป็นพืชใหม่สำหรับเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่เป็นพืชที่เกษตรกรให้ความสนใจและมีการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเกษตรกรส่วนหนึ่งยังไม่เข้าใจเทคโนโลยีการปฏิบัติดูแลรักษาที่ถูกต้อง เช่น การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การตัดทางใบ และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโต การให้ผลผลิตและคุณภาพน้ำมันของปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในการปลูกปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน แตกต่างจากภาคใต้ เทคโนโลยีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ที่นำมาปรับใช้อาจยังไม่ใช่เทคโนโลยีที่เหมาะสมที่สุด จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันให้มีความเหมาะสมกับแหล่งปลูกในแต่ละสภาพแวดล้อม

ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดเลย ปี 2556 รายงานว่า จังหวัดเลยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 21,512 ไร่ ผลผลิตรวม 10,199.7 ตัน ปลูกมากในอำเภอเชียงคาน ปากชม เอรಾವัด 7,396 2,115 2,085 ไร่ มีโรงบีบน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก และมีลานรับซื้อผลผลิตตามแหล่งปลูกต่างๆ สำหรับพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดเลยนั้น ถูกจำกัดโดยสภาพพื้นที่ที่เป็นภูเขาไม่สามารถเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมได้ทั้งหมด จึงพบว่าเกษตรกรส่วนมากปลูกปาล์มน้ำมันตามบริเวณไหล่เขาและภูเขา ซึ่งไม่สามารถให้ผลผลิตที่ดีได้ อาจมีภัยแล้งในพื้นที่ของอำเภอเชียงคานที่ความชื้นค่อนข้างสูง เช่นเดียวกับแปลงเล็กๆ ของเกษตรกรรายย่อยที่ปลูกบริเวณที่มีแหล่งน้ำขนาดเล็กที่เป็นห้วยหรือหนองน้ำธรรมชาติ แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่มีกรให้น้ำเสริมในช่วงแล้ง กลุ่มนี้จะให้ผลผลิตที่ดี ส่วนลักษณะพันธุ์ที่ปลูกเป็น DxP ซึ่งส่วนหนึ่งได้จากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหนองคาย และบริษัทเอกชน แต่ยังคงพบลักษณะผลปาล์มน้ำมันที่ไม่ใช่ เทเนอร์่า สำหรับวิธีการปลูก การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวผลผลิตยังไม่ถูกต้อง (อุดม และคณะ, 2554) อย่างไรก็ตามมีตัวอย่างแปลงเกษตรกรที่อำเภอเอรಾವัด มีสภาพค่อนข้างดี คือแปลงตั้งอยู่ในพื้นที่ราบ ดินร่วนทราย ระดับน้ำใต้ดินต่ำ เลือกปลูกลูกผสมพันธุ์ดี ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้วยระยะ 9x9 x9 เมตร หลังปลูกก็มีการดูแลรักษาอย่างดี มีการให้น้ำเสริมโดยสายยางในช่วงแรก และลงทุนเจาะน้ำบาดาลทำระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์ต้นละ 2 หัว มีการให้ปุ๋ยตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร จากข้อมูลเบื้องต้นพบว่าในช่วงปี 2554 และ 2555 ขณะเมื่อปาล์มน้ำมันมีอายุ 6 และ 7 ปี ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเฉลี่ยถึงไร่ละ 5.0 และ 4.5 ตัน โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน 6-7 เดือน (เดือนพฤษภาคมถึงพฤศจิกายน) และสามารถสร้างรายได้ปีละกว่าล้านบาท (ราคากิโลกรัมละ 3 บาท) จึงเป็นที่สนใจของเกษตรกรโดยทั่วไป นอกจากสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมันแล้ว สภาพภูมิอากาศในส่วนของปริมาณและการกระจายตัวของฝนจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุด โดยปกติจังหวัดเลยจะมีช่วงแล้งหรือมีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าความต้องการของปาล์มเดือนละ 120 มิลลิเมตรอยู่ 5-6 เดือน ตัวอย่างเช่นข้อมูลปริมาณน้ำฝนปี 2554 ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนรวมค่อนข้างมากถึง 1,615 มิลลิเมตร เมื่อศึกษาก็จะพบว่าปีนี้มีช่วงที่น้ำฝนมีปริมาณไม่เพียงพออยู่ถึง 6 เดือน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องคุณสมบัติของดินที่สามารถอุ้มน้ำไว้ได้ช่วงหนึ่ง เมื่อใช้การคำนวณค่าการขาดน้ำของปาล์มน้ำมันตามสูตรของ สุรกิตติ และคณะ, 2539 ก็จะเห็นว่าปี 2554 ที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย จะมีช่วงขาดน้ำ 5 เดือน คือเดือน มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน และธันวาคม (ขาดน้ำ 79.8 62.3 21.5 65.2 และ 74.5 มิลลิเมตร) รวมเป็นปริมาณ 303 มิลลิเมตร

การสำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์การปฏิบัติดูแลสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจะทำให้ทราบข้อมูลในแปลงเกษตรกรในสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีการผลิต เพื่อนำไปพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันให้มีความเหมาะสมกับแหล่งปลูก และสามารถนำไปแนะนำเกษตรกรให้ปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุนต่อไป

วิธีการดำเนินงาน

กรรมวิธี -

อุปกรณ์

- แบบสำรวจข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. วางแผนสำรวจแปลงปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในจังหวัดเลย
2. ศึกษาทำความเข้าใจแบบสำรวจข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเกษตรกร สภาพพื้นที่แปลง พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ปลูก การจัดการดูแลสวน การใช้ปุ๋ย การให้น้ำ เป็นต้น
3. ออกพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรตามแบบสำรวจ โดยแบ่งอายุปาล์มน้ำมันที่สำรวจเป็น 2 กลุ่ม (ระยะ) คือระยะก่อนให้ผลผลิตและระยะให้ผลผลิตแล้ว
4. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาจากการสำรวจแปลงปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
5. สรุปผลการสำรวจเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงานทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดเลย

ระยะเวลา

เริ่มต้น ตุลาคม 2556 ถึง กันยายน 2557

สถานที่ดำเนินการ

แปลงเกษตรกรในจังหวัดเลย

ผลการทดลองและวิจารณ์

ทำการสำรวจพื้นที่และเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเลย โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 100 ราย/แปลง ได้ข้อมูลดังนี้

1. แหล่งเก็บข้อมูล พบว่าแหล่งเก็บข้อมูลกระจายไปในพื้นที่ที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันมากสอดคล้องกับข้อมูลพื้นที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดเลย คือที่อำเภอเชียงคาน 40 แปลง อำเภอเมือง 22 แปลง อำเภอท่าลี่ 15 แปลง และกระจายไปยังอำเภอปากชม วังสะพุง ภูหลวง เราวิณ จำนวน 6 5 5 4 แปลงตามลำดับ โดยแบ่งเป็นแปลงรุ่นเล็กหรือแปลงระยะก่อนให้ผลผลิต 54 แปลง แปลงที่ให้ผลผลิตแล้ว 46 แปลง

2. สภาพพื้นที่และการจัดการสวนปาล์ม

2.1 ลักษณะพื้นที่ ลักษณะเป็นที่ราบและลาดเอียงเล็กน้อย 54 แปลง เป็นที่ราบ-ลุ่ม 36 แปลง ที่ลาดเชิงเขา 7 แปลง ที่เนินดิน 2 แปลง และติดริมน้ำ 1 แปลง

- 2.2 ลักษณะดิน เป็นดินร่วนปนทราย 40 แปลง ดินเหนียวปนทราย 28 แปลง ดินปนลูกรัง 8 แปลง ดินเหนียว 5 แปลง ดินทราย 4 แปลง ดินร่วน 2 แปลง ร่วนเหนียว 1 แปลง ไม่นับใจ 12 แปลง
- 2.3 พีชเดิม ก่อนปลูกปาล์มน้ำมัน เดิมพื้นที่เคยใช้ปลูกพืชไร่ คือ ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง และถั่ว จำนวน 45 แปลง ไม้ผล 23 แปลง ที่นา 19 แปลง และเป็นที่ว่างยังไม่ได้ทำประโยชน์ 13 แปลง
- 2.4 การวางผังปลูก วางผังแปลงเป็นรูปสามเหลี่ยม 80 แปลง เป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านเท่า 6 แปลง สลับพื้นปลา 3 แปลง และไม่ชัดเจน 11 แปลง
- 2.5 ระยะปลูก ส่วนใหญ่ใช้ระยะปลูกตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร คือระยะ 9x9x9 เมตร จำนวน 63 แปลง ระยะ 8x8x8 เมตร จำนวน 23 แปลง ระยะ 7x7x7 เมตร 5 แปลง อื่นๆ จำนวน 9 แปลง
- 2.6 การระบายน้ำ มีการระบายน้ำจากแปลงปลูกในฤดูฝน เพียง 22 แปลง อาจด้วยเหตุผลที่พื้นที่เป็นที่ลาดเท ไม่มีปัญหาเรื่องน้ำขัง
- 2.7 การไถเตรียมดิน ส่วนใหญ่มีการไถเตรียมดินก่อนปลูกเพียง 1 ครั้งจำนวน 67 แปลง ไถ 2 ครั้ง 26 แปลง และไถ 3 ครั้ง 7 แปลง
- 2.8 การรองก้นหลุม มีการรองก้นหลุมก่อนปลูกเป็นส่วนมากคือร้อยละ 78 โดยรองด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา 0.5-1.0 กิโลกรัม/ต้น จำนวน 43 แปลง รองด้วยโดโลไมต์ 20 แปลง และรองด้วยปุ๋ยเคมีจำนวน 9 แปลง
- 2.9 จำนวนต้นตาย เมื่อปลูกแล้วสำรวจพบต้นตายมากกว่า 100 ต้น มีจำนวน 32 แปลง โดยมีสาเหตุมาจาก หนู 17 แปลง จากการขาดน้ำ 5 แปลง จากด้วงกุหลาบ 4 แปลง จากน้ำท่วม 2 แปลง และจากปลวก 1 แปลง
3. **พันธุ์ปลูก** พันธุ์ที่เกษตรกรปลูกมากที่สุดเป็นพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร มีจำนวน 63 แปลง คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 จำนวน 49 แปลง สุราษฎร์ธานี 7 จำนวน 7 แปลง ปลูกรวมสุราษฎร์ธานี 2 และ 7 จำนวน 7 แปลง พันธุ์เอกชน 29 แปลง ได้แก่ พันธุ์ยงกัมปี 13 แปลง โกลเด้นเทนเนอร์ จำนวน 11 แปลง พันธุ์ ซาไมรา คอสตาริกา ยูนิวานิชย์ ซีหรวด และอูติ พันธุ์ละ 1 แปลง รวมทั้งเกษตรกรไม่ทราบพันธุ์อีก 8 แปลง
4. **เหตุผลในการปลูก** พบว่าเกษตรกรเลือกปลูกปาล์มน้ำมันตามกระแสเพราะเห็นว่าเป็นพืชที่จะมีอนาคต จำนวน 73 ราย (อยากลอง 23 ราย อยากเปลี่ยนพืช 10 ราย พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ 8 ราย) โดยได้ข้อมูลจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จและพ่อค้าต้นพันธุ์ รวมทั้งเห็นว่าเป็นพืชที่ดูแลรักษาง่าย 11 ราย คิดว่าน่าจะเป็นและเป็นพืชที่ให้ผลผลิตระยะยาว 8 ราย
5. **ขนาดพื้นที่ปลูก** ขนาดของพื้นที่ที่เกษตรกรใช้ปลูกส่วนใหญ่มีพื้นที่ 5-9 ไร่ มีจำนวน 53 แปลง และขนาดมากกว่า 10 ไร่ มีจำนวน 47 แปลง
6. **การจัดการสวนปาล์มระยะก่อนให้ผลผลิต**
- 6.1 การปลูกพืชแซม มีการปลูกพืชแซมในแถว จำนวน 44 แปลง โดยพืชที่ปลูกแซม เป็นข้าวโพด 24 แปลง มันสำปะหลัง 7 แปลง อ้อย 1 แปลง ข้าว 3 แปลง มะม่วง 3 แปลง ส้ม 2 แปลง ถั่วต่างๆ 2 แปลง ลำไย กล้วย พริก อย่างละ 1 แปลง

- 6.2 การจัดการน้ำ เป็นการปลูกโดยอาศัยเพียงน้ำฝน 61 แปลง บางรายแม้มีแหล่งน้ำแต่ก็ยังไม่มีการนำมาใช้ มีการใช้ระบบน้ำเสริม 39 แปลง วิธีการให้น้ำเป็นแบบปล่อยตามร่อง 15 แปลง ใช้สายยางรด 6 แปลง ใช้สปริงเกอร์ 2 แปลง
- 6.3 แหล่งน้ำ เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ (น้ำฝน) 75 แปลง มีสระขุด 13 แปลง บ่อบาดาล 10 แปลง มีชลประทาน 2 แปลง ส่วนใหญ่เกษตรกรยังไม่นำน้ำมาใช้ในแปลงปลูกปาล์มน้ำมัน
- 6.4 การใส่ปุ๋ย มีการใช้ปุ๋ยเคมี จำนวน 75 แปลง โดยใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 0.5 กิโลกรัม/ไร่ จำนวน 45 แปลง ในอัตราเดียวกัน สูตร 46-0-0 จำนวน 13 แปลง 16-20-0 จำนวน 4 แปลง ปุ๋ยชนิดอื่น ในอัตรา 1 กิโลกรัม/ตัน ได้แก่ ปุ๋ยคอก 2 แปลง ปุ๋ยอินทรีย์ 7 แปลง ปุ๋ยหมัก 6 แปลง ปุ๋ยชีวภาพ 4 แปลง กากตะกอนอ้อย 2 แปลง วิธีการใส่ จะโรยรอบทรงพุ่ม 69 แปลง และใส่ระหว่างแถว 6 แปลง
- 6.5 การกำจัดวัชพืช มีการกำจัดวัชพืชอย่างเป็นทางการ 86 แปลง วิธีการโดย กำจัดรอบโคนต้น 2 ครั้ง/ปี จำนวน 60 แปลง กำจัดทั้งแปลง 26 แปลง
- 6.6 การตัดแต่งช่อดอก เกษตรกรมีการตัดแต่งช่อดอกเพียง 16 แปลง
- 6.7 การตัดแต่งทางใบ มีการตัดแต่งทางใบเพียง 18 แปลง

7. การจัดการสวนปาล์มระยะให้ผลผลิต

- 7.1 การปลูกพืชแซม มีการปลูกพืชแซมในแถว เพียง 8 แปลง โดยพืชที่ปลูกแซม เป็นข้าวโพด 6 แปลง มันสำปะหลัง และส้มอย่างละ 1 แปลง
- 7.2 การจัดการน้ำ เป็นการปลูกโดยอาศัยเพียงน้ำฝน 68 แปลง แต่มีการใช้ระบบน้ำเสริมเพิ่มขึ้นเป็น 32 แปลง วิธีการให้น้ำเป็นแบบปล่อยตามร่อง 10 แปลง ใช้สายยางรด 6 แปลง
- 7.3 การใส่ปุ๋ย มีการใส่ปุ๋ย จำนวน 27 แปลง 3 แปลงใส่ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ใส่บ้าง 56 แปลง ไม่ใส่ปุ๋ย 14 แปลง ที่ใส่ปุ๋ยจะใช้สูตร 15-15-15 จำนวน 21 แปลง ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 10 แปลง วิธีการใส่ จะโรยรอบทรงพุ่ม
- 7.4 การกำจัดวัชพืช มีการกำจัดวัชพืชในสวนปาล์มอย่างจริงจังจำนวน 26 แปลง
- 7.5 การตัดแต่งทางใบ มีการตัดแต่งทางใบเพียง 15 แปลง

8. ผลผลิตปาล์มน้ำมัน

- 8.1 เริ่มเก็บเกี่ยว เกษตรกรทำการเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มครั้งแรก เมื่อต้นปาล์มน้ำมันมีอายุ 3 ปี หลังจากปลูก จำนวน 39 แปลง อายุ 4 ปีหลังปลูก 5 แปลง แต่ส่วนใหญ่ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ มีผู้มาซื้อที่ตัดขายจำนวน 5 แปลง (ช่วงราคาตกต่ำและมีผลผลิตน้อย)
- 8.2 ช่วงเวลาการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ทำการเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มทุก 15 วัน จำนวน 44 แปลง (จาก 46 แปลง) บางครั้งเก็บเรื่อยๆ ไม่แน่นอน
- 8.3 ผลผลิต ผลผลิตทะลายปาล์มสด เคยได้สูงสุด 3 ตัน/ไร่/ปี ต่ำสุด 200 กิโลกรัม/ไร่/ปี
- 8.4 ราคา ราคาขายผลผลิต สูงสุด เคยขายได้กิโลกรัมละ 4.6 บาท ต่ำสุด กิโลกรัมละ 2.0 บาท
- 8.5 การขนย้าย ขนย้ายโดยรถเกษตรกร 15 แปลง โดยรถยนต์ 15 แปลง

9. **ต้นทุนการผลิต** สวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดเลยมีต้นทุนการผลิตต่อไร่ ดังนี้

- ค่าต้นพันธุ์ (ต้นละ 55 บาท)	1,200 บาท
- ค่าเตรียมดิน (ปรับพื้นที่และไถ 1 ครั้ง)	2,000 บาท
- ค่าปลูก	500 บาท
- ค่าระบบน้ำ	5,000 บาท
- ค่าปุ๋ย	2,000 บาท
- ค่ากำจัดวัชพืช	1,000 บาท
- ค่าน้ำมัน	1,000 บาท
- ค่าเก็บเกี่ยว จ้างแรงงาน 2 คน	1,200 บาท
รวม ต้นทุนการผลิต ไร่ละ	13,900 บาท

10. **ปัญหาในการผลิตปาล์มน้ำมัน** ปัญหาที่พบในแปลงผลิตปาล์มน้ำมันที่สัมภาษณ์เกษตรกรมีดังนี้

- 10.1 เรื่องระบบน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีระบบน้ำ ร้อยละ 66
- 10.2 เรื่องโรค พบการเกิดโรคยอดเน่า และทางใบบิด 18 แปลง ทะลายเน่า 5 แปลง โรคใบจุด 2 แปลง โรคใบไหม้ ใบแห้ง ยอดหัก อย่างละ 1 แปลง
- 10.3 แมลงศัตรู พบปัญหาจากด้วงแรด 18 แปลง จากหนู 3 แปลง จากด้วงกุหลาบ 2 แปลง
- 10.4 การขาดธาตุอาหาร พบใบปาล์มน้ำมันแสดงอาการขาดธาตุ เช่น ขาดแมกเนเซียม จำนวน 18 แปลง ขาดโปตัสเซียม และ โบรอน อย่างละ 1 แปลง

11. **การตลาด** การซื้อขายทะลายสดปาล์มน้ำมัน พบว่าเกษตรกรจะนำผลผลิตส่งลานเทด้วยตนเอง 34 แปลง มีพ่อค้ามารับซื้อที่แปลง 10 แปลง มีการซื้อ-ขายไม่แน่นอน (แล้วแต่โอกาส) 56 แปลง ส่วนราคาขายค่อนข้างต่ำ จะอยู่ในช่วงกิโลกรัมละ 2.0-3.6 บาท เพราะต้องนำส่งโรงบีบน้ำมันที่ต่างจังหวัดเป็นส่วนใหญ่

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

เกษตรกรในจังหวัดเลยปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ในเขตอำเภอเชียงคาน ปากชม เอรಾವัด นาดัง เมือง และอำเภออื่นๆ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ลาด-เทภูเขา และที่ราบลุ่ม เป็นดินร่วนปนทราย และดินเหนียวปนทราย เหตุผลที่ปลูก เนื่องจากกระแสที่มากับเพื่อนบ้านและพ่อค้า รองลงมาคืออยากเปลี่ยนพืช และคิดว่าปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ โดยพื้นที่เดิมเคยใช้ปลูก พืชไร่ ไม้ผล ที่นา และที่ว่างเปล่า พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในช่วงแปลงละ 5-9 ไร่ เกษตรกรจังหวัดเลยนิยมปลูกพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร โดยเฉพาะสุราษฎร์ธานี 2 สำหรับการปลูกและการจัดการ พบว่าเกษตรกรนิยมปลูกตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรมากที่สุด คือ ใช้ระยะปลูก 9x9x9 เมตร ก่อนปลูกมีการไถเตรียมดินก่อนปลูก 1-2 ครั้ง และมีการรองก้นหลุมก่อนปลูกด้วยปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมัก ในการจัดการสวนปาล์มน้ำมันก่อนให้ผลผลิต เกษตรกรไม่นิยมปลูกพืชแซม และไม่มีการให้น้ำ มีการใส่ปุ๋ยเคมีสูตรต่างๆ เช่น 15-15-15 46-0-0 0-0-60 ร่วมกับ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก การกำจัดวัชพืชจะใช้เครื่องตัดหญ้า ส่วนการจัดการสวนปาล์มน้ำมันหลังให้ผลผลิต มีการจัดการที่ใกล้เคียงกันแต่เกษตรกรเริ่มมีการให้น้ำในฤดูแล้งเพิ่มขึ้น การใส่ปุ๋ยเคมีใช้สูตรและอัตราที่หลากหลายในเกษตรกรแต่ละราย สรุปได้ว่าเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 13,900 บาท ส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่าระบบน้ำ ที่ผ่านมาปาล์มน้ำมันเคยให้ผลผลิตทะลายสด

สูงสุดไร่ละ 3 ตัน ส่วนราคาขายสูงสุดที่เคยได้ก็โลกรัมละ 4.6 บาท สำหรับปัญหาในการผลิตที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ และการจัดการธาตุอาหาร

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ข้อมูลสภาพพื้นที่แปลงปลูก การเจริญเติบโต และการให้ผลผลิตของปาล์มน้ำมัน ที่เป็นประเด็นปัญหาสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในแต่ละสภาพพื้นที่
2. ผลวิเคราะห์สภาพพื้นที่แปลงปลูกของเกษตรกร ลักษณะการเจริญเติบโตของต้นปาล์มน้ำมัน สามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมของกรมวิชาการเกษตร ได้แก่ การจัดการธาตุอาหารพืช การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน และการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม มาปรับใช้อย่างเหมาะสม

คำขอบคุณ

- ขอขอบคุณ ทีมวิจัยของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย ที่ได้ช่วย สัมภาษณ์เกษตรกร
ขอบคุณ คเชนทร์ ศิริหาล้า ที่ได้ช่วยรวบรวม และสกัดข้อมูลจนสามารถเขียนเป็นรายงานได้
- ขอขอบคุณ เกษตรกร เจ้าของแปลงปาล์มน้ำมัน ทุกคน ที่เสียสละเวลาให้สัมภาษณ์

เอกสารอ้างอิง

สุรกิตติ ศรีกุล ภิญโญ มีเดช ชายโฆรวีส และคณะ. 2539. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในรอบปีกับผลผลิตของปาล์มน้ำมัน. รายงานผลงานวิจัย ประจำปี 2539 ศูนย์วิจัยพืชสวนสุราษฎร์ธานี สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร. หน้า 179-189.

สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย. 2556. ผลการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรประจำปี 2556.